

Michel Goene

michel.coene@gmail.com

26. august 2009

J.nr. 641-11-00028

MRN-SIK

J.nr. EU Pilot 484/09/ENTR

Klage over danske krav til fransk/belgiske stikkontakter

I brev fra 1. juli 2008 har du klaget til Kommissionen over, at der i Danmark stilles krav til de fransk/belgiske stikkontakter, som gør, at man ikke uden videre kan købe dem i Frankrig, sælge dem på det danske marked eller installere dem direkte i de danske installationer.

Kommissionen har på den baggrund i brev fra 1. juli 2009 anmodet de danske myndigheder om at redegøre for, hvorvidt de danske krav til de fransk/belgiske stikkontakter er forenelige med forordning nr. 764/2008 om gensidig anerkendelse af varer og artiklerne 28-30 i EF-traktaten.

Sikkerhedsstyrelsen har i brev af 10. juli 2009 anmodet dig om at sende os produktet – de fransk/belgiske stikkontakter – samt dokumentation for produktet (producentens overensstemmelseserklæring, en almindelig beskrivelse af det elektriske produkt, produktets konstruktions- og produktionstegninger og prøverapporter) med henblik på at vurdere det konkrete produkt, jf. artikel 4 i forordningen om gensidig anerkendelse af varer, da vi antog, at du ønskede at importere det pågældende produkt.

I e-mail af 17. juli 2009 svarede du, at der ikke er tale om et konkret produkt, som du gerne vil markedsføre i Danmark, men at sagen snarere for dig som almindelig borger er af principiel karakter. Du mener, at der i Danmark stilles krav til de fransk/belgiske stikkontakter, som gør, at du ikke uden videre kan købe dem i Frankrig og installere dem i dit hjem, da der bl.a. stilles krav om ekstra isolering.

I lyset af, at du anskuer sagen fra en principiel vinkel, vil de danske myndigheder derfor generelt adressere de krav, der særligt i Danmark stilles til de danske stikkontakter, herunder forholde os til kravet om isolering, som du specifikt nævner.

Forordning nr. 764/2008 om gensidig anerkendelse af varer, som blev vedtaget den 9. juli 2008, styrker EU's princip om varernes frie bevægelighed. Med forordningen er der blevet indført skærpede procedurer over for medlemslandene, der skal modvirke handelsblokeringer på det ikke-harmoniserede produktområde.

SIKKERHEDSSTYRELSEN

Nørregade 63

6700 Esbjerg

Tlf 33 73 20 00

Fax 33 73 20 99

sik@sik.dk

www.sik.dk

CVR-nr. 27 40 31 23

ØKONOMI- OG

ERHVERVSMINISTERIET

På samme måde indeholder EF-traktatens artikel 28 og 29 et forbud mod, at medlemslandene kan fastsætte kvantitative import- og udførselsrestriktioner af varer, mens artikel 30 i EF-traktaten henviser til, at bestemmelserne i artikel 28 og 29 ikke er til hinder for sådanne forbud, hvis det kan begrundes i et hensyn til bl.a. den offentlige sikkerhed og sundhed.

På det ikke-harmoniserede produktområde kan medlemslandene således stille egne krav til produkterne, hvis det er begrundet i et hensyn til den offentlige sikkerhed og sundhed.

Stikkontakter til husholdningsbrug, så som de fransk/belgiske, er el-produkter under det ikke-harmoniserede produktområde i EU, og som det fremgår af fremstillingen og konklusionen nedenfor, kan de danske krav til stikkontakter i Danmark, herunder de fransk/belgiske, begrundes i et hensyn til den offentlige sikkerhed og sundhed, jf. EF-traktatens artikel 30.

Der er ikke fælles harmoniserede standarder for stikkontakter i EU

Stikkontakter til husholdningsbrug er undtaget fra lavspændingsdirektivet (2006/95/EF), jf. artikel 1, bilag II, og der foreligger således ikke harmoniserede europæiske standarder eller fælles europæiske regler for disse el-produkter.

Det betyder i praksis, at der ikke er fælles regler på stikkontakt-området i EU, og at der ikke er ét fælles stikkontaktsystem i EU. I Tyskland tillader man fx schuko-stikkontakt-systemet, i Italien det italienske stikkontaktsystem og i Schweiz det schweiziske. Hvert land kan således selv bestemme, hvilket stikkontaktsystem det vil tillade, og hvilke sikkerhedskrav det stiller til produkterne under henvisning til EF-traktatens artikel 30. Det vil sige, at kravene skal være begrundet i et hensyn til den offentlige sikkerhed og sundhed.

Stikkontakter til husholdningsbrug, så som de fransk/belgiske, er forbrugerprodukter. Alle forbrugerprodukter i EU er underlagt et generelt EU-krav om, at produktet skal være sikkert for forbrugeren at anvende. Det fremgår af artikel 3, stk. 1, i det generelle produktsikkerhedsdirektiv (2001/95/EF): ”*Producenterne må kun markedsføre sikre produkter*”.

Inden et forbrugerprodukt markedsføres på det europæiske marked, skal producenten kunne dokumentere, at produktet er sikkert. Det kan gøres ved at vurdere et produkt i forhold til en harmoniseret europæisk standard, jf. produktsikkerhedsdirektivets artikel 3, stk. 2. Hvis der ikke foreligger en harmoniseret europæisk standard, som det er tilfældet for stikkontakter, kan produktets overensstemmelse med det almindelige sikkerhedskrav vurderes ud fra en konkret risikovurdering og med støtte i følgende elementer, hvilket fremgår af artikel 3, stk. 3:

- a) *de nationale ikke-bindende standarder, der gennemfører andre relevante europæiske standarder end dem, der er omhandlet i stk. 2 (stk. 2. henviser til de harmoniserede standarder)*
- b) *de standarder, der gælder i den medlemsstat, hvor produktet markedsføres*
- c) *henstillinger fra Kommissionen, som fastsætter retningslinjer for vurdering af produktsikkerhed*
- d) *adfærdskodekser for produktsikkerhed inden for den pågældende sektor*
- e) *den aktuelle viden og teknologi*
- f) *den sikkerhed, som forbrugerne med rimelighed kan forvente.*

Da der ikke foreligger en europæisk harmoniseret standard på området for stikkontakter, fremgår de danske krav til stikkontakterne i Danmark af den internationale standard IEC 60884-1¹ inklusiv et tillæg til standarden. Derudover stiller de danske myndigheder to ekstra krav til de fransk/belgiske stikkontakter – et krav om pillesikring og et krav om mærkning af nul-lederen, hvilket fremgår af stærkstrømsbekendtgørelsen² afsnit 107-2-D1 – Stikpropper og stikkontakter til husholdningsbrug o.l. Hermed lever de danske krav til stikkontakterne op til produktsikkerhedsdirektivets almindelige sikkerhedskrav, jf. produktsikkerhedsdirektivets art. 3, stk. 3, litra a og f, og, som det fremgår herunder, er de danske krav begrundet i et hensyn til den offentlige sikkerhed og sundhed.

De danske myndigheder mener således ikke, at de danske krav strider mod EF-traktatens artikel 28 og 29, der indeholder forbud mod, at medlemslandene fastsætter kvantitative import- og udførselsrestriktioner af varer, da de danske krav kan begrundes i et hensyn til den offentlige sikkerhed og sundhed, jf. EF-traktatens artikel 30.

De tre krav til stikkontakter i Danmark

Da der, som nævnt, ikke er nogen harmoniseret europæisk standard for stikkontakter, har vi i Danmark valgt at følge den allernyeste udgave af den internationale standard IEC 60884-1³ inklusiv et tillæg til standarden, der samlet set udgør, hvad der af fagfolk anses for at være ”state of the art”, hvad angår sikkerhedskrav til stikkontakter. I tillægget indføres således skærpede konstruktions-, test- og sikkerhedskrav til hovedstandard, hvilket samlet set er en markant forbedring af sikkerheden ved stikkontakterne til gavn for borgerne.

Det fremgår af indledningen til stærkstrømsbekendtgørelsens afsnit 107-2-D1 – Stikpropper og stikkontakter til husholdningsbrug o.l., at stikkontakter i Danmark skal leve op til kravene i den internationale standard

¹ Standardens titel er *IEC 60884-1 Plugs and socket-outlets for household and similar purposes - Part 1: General requirements.*

² Bekendtgørelse nr. 694 af 27. juni 2008 om ændring af stærkstrømsbekendtgørelsen, kravene findes i normbladene til bekendtgørelsen, bla. DK1-1A.

³ Standardens titel er *IEC 60884-1 Plugs and socket-outlets for household and similar purposes - Part 1: General requirements.*

IEC 60884 -1 samt tillægget. Derudover stiller de danske myndigheder to ekstra krav til de fransk/belgiske stikkontakter – 1) et krav om pillesikring og 2) et krav om mærkning af nul-lederen, hvilket fremgår af stærkstrømsbekendtgørelsen afsnit 107-2-D1.

Du nævner, at Danmark stiller krav om ekstra isolering. De danske myndigheder stiller krav til isoleringens termiske kvalitet. De krav, der stilles i Danmark, er baseret på – og er således en del af – de internationale krav indeholdt i standarden IEC 60884-1 og tillægget til standarden. I tillægget til standarden er der f.eks. indført en varmeprøve, som sikrer, at materialet omkring stikkontaktens indføringshuller kan klare en høj temperaturpåvirkning (125 grader celsius), hvilket mindsker risikoen for brand i stikkontakten. Dette krav er indført internationalt, fordi man gennem årene har erfaret, at forbrugerne bruger stadig kraftigere maskiner og håndværktøjer, der som følge af et højt strømtræk belaster stikkontakterne og dermed kræver en tilsvarende god isolering.

De danske krav til den termiske kvalitet af stikkontaktens isolering følger således af de internationale krav i standarden IEC 60884-1 og tillægget til standarden og er nødvendige for at opretholde et tilstrækkeligt højt sikkerhedsniveau til gavn for forbrugeren.

Derudover stiller Danmark to ekstra krav til de fransk/belgiske stikkontakter: et krav om ”pillesikring” og et krav om mærkning af nulledningens tilslutningsklemme på stikkontakten. Kravet om pillesikring fremgår af normbladene i stærkstrømsbekendtgørelsens afsnit 107-2-D1, og kravet om mærkning af nulledningen tilslutningsklemme fremgår af selve normbladet i SB 107-2-D1.

Kravet om pillesikring gør, at der i stikkontaktens huller skal være lukkere, som forhindrer små børn i at stikke strikkepinde og lignende ind i hullerne og få farlig elektrisk stød. Der har været tradition for pillesikring i stikkontakter i Danmark i mere end 25 år og krav om pillesikring i mere end 15 år. De danske myndigheder ved, at der også stilles krav om pillesikring i andre lande, fx i Sverige, hvor kravet er en del af deres installationsbestemmelser til, hvordan stikkontakterne skal installeres. I Sverige er det fx sådan, at en elektriker ikke må installere stikkontakter uden lukkere i 1,5 meters højde fra gulvniveau af hensyn til små børns sikkerhed. I Danmark er kravet om pillesikring derimod en del af konstruktionskravene til stikkontakterne, hvormed forbrugeren – der selv må skifte stikkontakter – kan være sikker på, at der er pillesikring i alle danske stikkontakter. I Danmark har vi således valgt at forbyde stikkontakter uden pillesikring ud fra den betragtning, at børn i princippet kan nå alt, og at der desuden er risiko for, at forbrugeren ved en fejl kan komme til at installere stikkontakter uden pillesikring i højder og rum, hvor børn kan nå dem.

Med kravet om mærkning af nul-lederen i stikkontakten angives det endtydigt, hvor nul-ledningen skal tilsluttes, når man installerer stikkontakten

i væggen. De danske myndigheder skal bemærke, at mærkningen af nul-lederen desuden også er et krav i den internationale standard IEC 60906-1⁴, og det er dermed et internationalt krav.

Hvis en stikkontakt er rigtig monteret med korrekt placering af fase og nul betyder det, at forbrugeren kan være sikker på, at apparatet ikke er spændingsførende, når der er slukket for apparatet. Hvis nul-ledningen ikke er monteret korrekt, kan der være risiko for, at forbrugeren kan få farlig elektrisk stød på apparatet, selvom det er slukket, hvis der er fejl i det elektriske apparat.

Kravet om mærkning af nul-lederen i stikkontakten mindsker dermed risikoen for elektrisk stød ved en fejl i et elektrisk apparat, når apparatet er slukket. Kravet er således indført for at skabe sikkerhed og entydighed omkring, hvordan stikkontakten skal installeres i væggen, og for at mindske risikoen for, at forbrugeren får elektrisk stød.

De danske krav fremgår af stærkstrømsbekendtgørelsens afsnit 107-2-D1 – Stikpropper og stikkontakter til husholdningsbrug o.l. De danske myndigheder skal bemærke, at de danske krav blev notificeret den 9. juni 2008 over for Kommissionen, jf. informationsproceduredirektivet 98/34/EF.

Konklusion

Da der ikke foreligger en europæisk harmoniseret standard for stikkontakter i EU, stiller de enkelte medlemsstaterne egne krav til stikkontakterne.

Som det fremgår, er de tre danske krav til stikkontakter – brugen af den internationale standard IEC 60884-1 inklusiv tillægget, kravet om pille-sikring i stikkontaktens huller og kravet om mærkning af klemmen for nul-lederen – alle nødvendige for at sikre forbrugeren et tilstrækkeligt højt sikkerhedsniveau på stikkontakt-området.

- Med den internationale standard IEC 60884-1⁵ inklusiv et tillæg til standarden skal de danske stikkontakter leve op til et nødvendigt "state of the art" sikkerhedsniveau. Med tillægget er der indført nødvendige skærpede konstruktions-, test- og sikkerhedskrav til hovedstandardens til gavn for borgernes sikkerhed. I tillægget til standarden er der f.eks. indført en varmeprøve, som sikrer, at materialet omkring stikkontaktens indføringshuller kan klare en høj temperaturpåvirkning (125 grader celsius), hvilket mindsker risikoen for brand i stikkontakten.

⁴ Standardens titel er *IEC system of plugs and socket-outlets for household and similar purposes - Part 1: Plugs and socket-outlets 16 A 250 V a.c.*

⁵ Standardens titel er *IEC 60884-1 Plugs and socket-outlets for household and similar purposes - Part 1: General requirements.*

Dette krav er indført internationalt, fordi man gennem årene har erfaret, at forbrugerne bruger stadig kraftigere maskiner og håndværktøjer, der som følge af et højt strømtræk belaster stikkontakterne og dermed kræver en tilsvarende god isolering. De danske krav til den termiske kvalitet af stikkontaktens isolering er derfor nødvendige for at opretholde et tilstrækkeligt højt sikkerhedsniveau til gavn for forbrugeren.

- Med kravet om pillesikring forhindres små børn i at stikke ting ind i stikkontakten og få farlig elektrisk stød.

Kravet afspejler et nødvendigt sikkerhedshensyn over for små børn, som i princippet kan nå alt og færdes i alle rum, hvor der er stikkontakter. I og med at kravet om pillesikring i Danmark er et konstruktionskrav til selve stikkontakten, afspejler kravet på samme måde et nødvendigt sikkerhedshensyn over for forbrugeren, som i Danmark selv må installere stikkontakter, da forbrugeren dermed altid kan være sikker på, at stikkontakter, der følger de danske regler, er forsynet med lukkere til gavn for små børn, som i den sammenhæng er særligt udsat for risiko for stød.

- Med kravet om mærkning af stikkontaktens nul-leder angives det entydigt, hvor nul-ledningen skal tilsluttes bagpå stikkontakten, når den installeres i væggen. Dermed sikres det, at et el-apparat ikke ved en fejl er spændingsførende, når apparatet er slukket, med risiko for at give forbrugeren farlig elektrisk stød, hvis der er fejl i apparatet.

Kravet er således indført for at skabe sikkerhed og entydighed omkring, hvordan stikkontakten skal installeres i væggen, og for at mindske risikoen for, at forbrugeren får farlig elektrisk stød. Mærkningen af nullederen er desuden et krav i den internationale standard IEC 60906-1⁶, og det er dermed et internationalt krav.

De danske myndigheder mener således ikke, at de danske krav til stikkontakterne strider mod forordning nr. 764/2008 om gensidig anerkendelse af varer eller EF-traktatens artikler 28-29, idet kravene kan begrundes i et hensyn til den offentlige sikkerhed og sundhed, jf. EF-traktatens artikel 30. Kravene er således nødvendige for at sikre forbrugeren et tilstrækkeligt højt sikkerhedsniveau i de danske el-installationer.

Nedenfor kan du finde et link til den bekendtgørelse, hvori de danske krav til stikkontakter fremgår.

⁶ Standardens titel er *IEC system of plugs and socket-outlets for household and similar purposes - Part 1: Plugs and socket-outlets 16 A 250 V a.c.*

Venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Torben Skødt', with a large, sweeping flourish extending to the right.

Torben Skødt
Kontorchef
Elsikkerhedsafdelingen

Link:

[Bekendtgørelse om ændring af stærkstrømsbekendtgørelsen nr. 694 af 27. juni 2008](#)